

L'Informe Territorial de l'any 2011 de la Cambra de Comerç indicava que Osona era la comarca de Barcelona on més havia crescut el nombre d'autò-

noms. Les dades d'ocupació del SOC demostren que és al sector de les agroalimentàries on hi ha hagut aquest creixement. Al voltant d'un 34% dels

treballadors d'aquest sector estan ara en les anomenades cooperatives d'autònoms, gairebé un 20% més que els que hi havia l'any 2009.

El nombre de treballadors autònoms a les càrnies puja més del doble en quatre anys

Les dades del Departament d'Ocupació i Empresa atorguen 667 autònoms més des del 2008 i 97 assalariats menys

Vic

Dolors Altarriba

Les dades de l'Observatori Empresa i Ocupació de la Generalitat són prou determinants per concloure que hi ha hagut en el sector agroalimentari –en el qual no es compta ni el comerç ni l'hostaleria, sinó pròpiament la indústria– un augment important d'autònoms. Tal com es pot veure en el quadre adjunt, el primer trimestre de l'any 2008 hi havia 6.383 ocupats en aquest sector, i quatre anys més tard i tot i ser anys de crisi, el total d'ocupats en aquest moment és més alt, arribant als 6.953. La diferència està en el fet que en el mateix període ha baixat el nombre d'assalariats en el sector mentre que ha pujat el d'autònoms. Amb les dades a la mà, aquest tipus de relació contractual suposa al voltant del 34% de tot el que es fa a les indústries càrnies. L'any 2009, i segons les dades que tenia el sindicat, aquest percentatge era del 15%.

Pels representants dels sindicats majoritaris –CCOO i UGT–, això es deu a la creació de cooperatives que “en realitat són falses, perquè no segueixen un mètode cooperatiu en el sentit que els treballadors prenguin decisions com a socis, sinó que simplement es formen perquè a les empreses els surt més a compte”.

Des de la Fecic, patronal del sector, es reconeix que hi ha creat un model de “cooperativa de treball associat que ofereixen uns serveis

Data	RGSS (Assalariats)	RETA (Autònoms)	Total Ocupats
1r trimestre 2008	5.315	1.068	6.383
4t trimestre 2008	5.528	1.148	6.433
1r trimestre 2009	5.203	1.123	6.326
4. trimestre 2009	5.080	1.234	6.314
1r trimestre 2010	5.013	1.251	6.264
4t trimestre 2010	5.071	1.412	6.483
1r trimestre 2011	5.100	1.412	6.512
4t trimestre 2011	5.261	1.311	6.572
1r trimestre 2012	5.234	1.517	6.751
4t trimestre 2012	5.259	1.709	6.961
1r trimestre 2013	5.218	1.735	6.953

*No s'hi inclouen empreses de distribució alimentària o comerç

Variació interanual 2011-2012 (Ocupats)	Assalariats	Autònoms
-1.180 (-2,13%)	-1.333 (-3,28%)	153 (1,04%)

Variació interanual 2012-2013 (Ocupats)	Assalariats	Autònoms
-8 (-0,11%)	-41 (-0,78%)	33 (1,94%)

Font: Observatori Empresa i Ocupació, Consell Comarcal d'Osona, UGT, CCOO.

La comparació amb el total d'ocupats

Vic Entre els anys 2011 i 2013 hi ha una variació important en el nombre d'ocupats al mercat laboral general a Osona. El 2011 hi havia un total de 55.383 persones treballant i el 2012 la xifra va ser de 54.203. Fins al març del 2013 la xifra és de 53.786. La variació entre el 2011 i el 2012 és d'un 2,13% menys de persones treballant. D'assalariats n'hi va haver un 3,28% menys, en canvi els autònoms van pujar en 153 persones, un 1,04%. Entre el 2012 i el 2013 la variació total és de 417 persones menys treballant, un 0,77%. D'assalariats n'hi ha 292 menys i d'autònoms, 125 menys. Si es comparen aquestes dades amb les de la indústria agroalimentària (al quadre) es veu com, proporcionalment, sempre hi ha més autònoms en aquest sector.

específics”. Josep Collado, president de l'associació, considera que és un sistema “que està funcionant” i reconeix que “s'està estenent, però es fa en seccions molt específiques com la triperia”. Segons Collado, es tracta de grups de treballadors que són especialistes en alguna secció com “treure l'os del pernil curat” i treballen per a diferents empreses en format cooperatiu. “Han d'estar

dins l'empresa diferenciats per uniforme, per lloc de treball...”, afegeix. En aquesta part és on discrepen des dels sindicats, que expliquen que “fa anys sí que es van crear grups de treballadors en cooperatives que eren especialistes però ara es creen falses cooperatives. Són grups de treballadors immigrants, sense especialització, als quals se'ls paga menys tot i anar a preu fet”, expli-

quen tant Miquel Sánchez com Cesc Poch, secretaris generals de CCOO i UGT, respectivament. Sánchez posa com a exemple que amb aquest sistema es poden estalviar dos cèntims per quilo de carn, “que amb les tones que es treballen són molts beneficis”. Pels sindicats, aquest sistema és una manera d'estalviar-se costos i haver d'atorgar o fixar-se les condicions laborals que hi ha

per conveni. Per la Fecic, en canvi, és un sistema que té sentit només “en especialistes i no serveix per contractar peons”. El model d'anar a preu fet és bo, però Collado, perquè atorga “incentius, la productivitat puja i l'absentisme baixa. No sempre és més barat per l'empresari”, diu. Afegeix, però, que “sempre hi pot haver qui no ho faci correctament, però s'ha de fer bé”.

Una pràctica amb història

La contractació de ‘cooperatives’ ha estat sempre present en algunes empreses

Vic

D.A.

Tot i ser potent, la indústria agroalimentària és relativament jove. Durant els anys de creixement van aparèixer les brigades del ganivet, treballadors amb experiència

–llavors n'hi havia pocs– que es van constituir en cooperatives per anar a preu fet –segons la feina i sense horaris– i guanyar així més diners. Per l'empresa, això suposava una flexibilitat total. Aquest model, que pot ser una solució en alguns

casos, s'ha “fet malbé”, segons els representants dels sindicats, i s'ha convertit en “una forma de contractar més barat”. “Als treballadors se'ls amenaça amb l'acomiadament o la sortida cap a ser autònom en una d'aquestes cooperatives organitzades a

vegades per persones properes a la mateixa empresa”, segons Sánchez. L'any 1998, CCOO va fer una primera denúncia a Inspecció de Treball per aquesta pràctica i d'altres relacionades amb les condicions laborals en general. L'any

2003 i arran d'una denúncia a Inspecció de Treball d'UGT no van augmentar en els anys següents, tot i que les empreses sempre van dir que totes les contractacions eren legals. Històricament Le Porc Gourmet i Patel són les empreses que han utilitzat més sovint aquest sistema, però en el darrer any s'hi han afegit altres empreses amb escorxador i sala de desfer excepte Casa Tarradellas, Esfosa i J. Viñas, segons els representants dels sindicats.